

Niet alleen feest, maar ook herdenken

Annet van Aarsen

Leiden ■ Er zijn Leidenaars die er geen een overslaan. Nou ja, bij hoge uitzondering dan misschien, vanwege hun eigen huwelijksreis.

Bij de herdenkingsdienst op 3 oktober zit de Pieterskerk steevast bomvol. Leidens Ontzet draait niet alleen om feestvieren. De meer serieuze tradities zijn onverminderd populair. „In de oorlog ging het ook gewoon door”, zegt Else Pierrot-Heijmans, die in 1944 werd geboren. De herdenkingsdienst is het oudste onderdeel van Leidens Ontzet. Toen de Leidenaars op de ochtend van 3 oktober 1574 doorkregen dat de Spanjaarden waren verdwenen, stroomde de Pieterskerk vol voor een dankdienst. Sindsdien is er elk jaar een herdenkingsdienst.

Else is samen met haar echtgenoot Hans Pierrot naar de herdenkingsdienst gekomen. Hij zit vanwege een kapotte knie tijdelijk in een rolstoel, zij heeft hem van huis naar de Pieterskerk geduwd.

Een hele onderneming, maar de herdenkingsdienst overslaan? Geen sprake van. „Ik word in november tachtig, in al die jaren heb ik er maar een paar gemist”, zegt Else. „Ik denk dat ik in mijn eerste levensjaar niet ben geweest, want toen was ik

natuurlijk te klein. En ik moest ook overslaan toen we trouwden. Onze bruiloft was op 27 september en vervolgens waren we op huwelijksreis.”

Even later zingt ze - net als de rest van de kerk - uit volle borst ‘Leiden, stad van mijn hart’. De herdenkingsdienst is begonnen. Voorganger Arlette Brabander was dominee in Benthuizen en tegenwoordig in Voorburg. Benthuizen liep in 1574 compleet onder water, Voorburg was tijdens de inundatie ‘Voorburg sur mer’. „Een offer dat gebracht moest worden om Leiden te bevrijden van de Spanjaarden”, aldus de voorganger, die stilstond bij de buurgemeenten, bij de Leidse streken. Die hadden het tijdens het beleg en het ontzet van Leiden net als de stad zelf zwaar te verduren.

Brabander zat al in mei met Marieke en Alexander - twee geschiedenisstudenten - in het Leidse stadhuis om zich te verdiepen in de geschiedenis van Leidens ontzet.

De diepte in

„Ik wilde graag de diepte in, meer horen over deze bijzondere geschiedenis”, vertelt ze. Een heel verhaal over haar ontmoeting met de studenten volgt.

„Ik hoor over het eerste en tweede beleg, we graven onder de rokken door van Magdalena Moons en haar beruchte Spaanse minnaar, we gra-

Een bomvolle Pieterskerk.

TACO VAN DER EB

ven voorbij het grootmoedige offer van die arme burgemeester. We speuren samen met Jan van Hout naar zoekgeraakte stadsarchieven. Dan stuiten we op de Leidse streken. Op de tactiek van de verschroeiende aarde en het gebruik van water als wapen. We prikken de dijken door op dringend verzoek van Willem van Oranje, we offeren de omringende streken op en botsen op boze boeren.”

Ze sluipt op haar verkenning ook door Leidse steegjes, kruipt in de hoofden van de Leidenaars van toen. „Tussen alle verdeeldheid zoeken we naar iets dat ons verbindt. Wat is het toch met ons mensen? We verlangen allemaal naar vrede, vrijheid en broederschap. Maar waarom gaat dat ons zo moeilijk af?” Ze trekt een vergelijking met het bijbelse verhaal van Kaïn en Abel, de eerste broers op aarde. De een sloeg de ander dood.

„Daar begon de geschiedenis van de mensheid mee, met een broedertwist.”

Somber verhaal? Niet per se. De voorganger noemt de jaarlijkse herdenking als een vlucht omhoog. „Het tilt onze menselijke normen en waarden ver boven ons uit. Als banier van de hoop, zodat wij onze gevallen gezichten weer op kunnen richten. En ook het offer van een ander kunnen gaan zien.”